जलकपोत पु० जलजातः कपोतः । जलपारावते राजनि० ।

जलकरङ्क पु० जलस्य करङ्क इवाधारः । १नारिकेले, २मेघे च । जलस्य करङ्क इव ।३पद्मे च मेदि० ।

जलकल्क पु० जलेन कल्क इव । जम्बाले हारा० ।

जलकाक पुंस्त्री जले काक इव कृष्णत्वात् । (पानकौडी) पक्षिभेदे । राजनि० । स्त्रियां जातित्वात् ङीष् ।

जलकाङ्क्ष पुंस्त्री जलं काङ्क्षति काङ्क्ष-अण् उप० स० । १हस्तिनि त्रिका० स्त्रियां जातित्वात् ङीष् । २जलाभिलाषिणि त्रि० । पा० स्त्रियां टाप् मुग्धबो० षण् ईप् ।

जलकाङ्क्षिन् पु० जलं काङ्क्षति काङ्क्ष-णिनि । १हस्तिनि हारा० । २जलाभिलाषिणि त्रि० । स्त्रियां ङीप् ।

जलकान्तार पु० जलमेव कान्तारो दुर्गमवर्त्म यस्य । वरुणे हेम च० । [भिलाषुके त्रि० ।

जलकामुक पु० ६त० । कुड्मलवृक्षे राजनि० । १जला-

जलकिराट पुंस्त्री जले किराट इव । ग्राहे (हाङ्गोर) । हारा० । स्त्रियां जातित्वात् ङीष् ।

जलकुक्कुट पुंस्त्री जले कुक्कुट इव । (गाङ्गचिल) पक्षिभेदे हारा० । "भृङ्गराजैस्तथा हंसैर्दात्यूहैर्जलकुक्कुटैः" भा० व० १०८ अ० "कदम्बैश्चक्रवाकैश्च कुररैर्जलकुक्कुटैः। १५८ अ० स्त्रियां जातित्वात् ङीष् ।

जलकुक्कुभ पुंस्त्री जले कुक्कुभ इव । कोयष्टिखगे (कोडा पाखि) हेम० स्त्रियां जातित्वात् ङीष् । [शब्दार्थचि० ।

जलकुन्तल पु० जलस्य कुन्तलः केश इव । जलकेशे शैवाले ।

जलकुब्जक पु० जले कुब्ज इव कायति कै-क । पङ्कारे शब्दार्थचि० । [मेदि० ।

जलकूपी स्त्री जलेन कूपीव । १कूपगर्त्ते २पुष्करिण्यां च

जलकूर्म्म पुंस्त्री जले कूर्म्म इव । शिशुमारे त्रिका० । स्त्रियां जातित्वात् ङीष् ।

जलकेश पु० जलस्य केश इव । शैवाले हारा० ।

जलकेतु पु० "जलकेतुरपि पश्चात् स्निग्धं शिखया परेण चोन्नतया" वृ०स० ११ अ०उक्ते केतुभेदे ।

जलक्रिया स्त्री जलसाध्या क्रिया । पित्रादीनां तर्पणे "कालिन्द्यां विधिवत् स्नात्वा कृतपुण्यजलक्रियः" भाग० ६।१६।१४ "कृत्वा वर्ज्या जलक्रिया" आ० त० ।

जलक्रीड़ा स्त्री ३त० । नद्यादौ सखिभिः परस्परं जलसेचनरूपक्रीड़ायाम् । सहिताः भ्रातरः सर्वे जलक्रीड़ामवाप्नुमः" । "ततस्ते सहिताः सर्वे जलक्रीड़ामकुर्वत" भा० आ० १२८ अ० ।

जलखग पुंस्त्री० ६त० । जलचरविहगे स्त्रियां जातित्वात् ङीष् । "ह्रदिनी विलासिनीनां जलखगनखविक्षतेषु रम्येषु" वृ० स० ४८ अ० ।

जलगर्भ पु० जलसूचको गर्भः । वृ० सं० उक्ते मेघनिःसृतजलसूचके निमित्तभेदे गर्भशब्दे २५५१ पृ०विवृतिः ।

जलगुल्म पु० जलस्य गुल्म इव । १जलावर्त्ते (घुरणो) २कमठे ३जलचत्वरे च (चातर जल) मेदि० ।

जलङ्ग पु०जलं गच्छति गम-ड नि० मुम् । महाकाले ओषधिभेदे राजनि० । [भरतः ।

जलङ्गम पु० जलं गमयति स्पर्शात् गामि-बा० ख । चण्डाले

जलचत्वर न० जलेन चत्वरम् । (चातरजल) स्वल्पसलिलयुक्ते देशे मेदि० ।

जलचर त्रि०जले चरति चर-टक् ७त० । ग्राहादिषु जलजन्तुषु ।"अशीतास्तरवो माघे—चैत्रे जलचराः सर्वे" चाणक्य० । "याम्येन बीजजलचरकाननहा वह्निभयदश्च" वृ० स० ४अ० "गोवृषजलचरकर्षकशिलोच्चयैश्वर्य्यसम्पन्नाः" १५ अ० ।

जलचारिन् पु० जले चरति चर-णिनि ७त० । १मत्स्ये २जलचरमात्रे त्रि०स्त्रियां ङीप् ।"सरांसि च मनोज्ञानि समन्तात् जलचारिभिः" भा०व०१६८अ० ।

जलज न० जले जायते जल-ड । १पद्मे २शङ्खे च भाद ३क्षारभेदे राजनि० । ४मत्स्ये पु०स्त्री० शब्दच० ५हिज्जलवृक्षे पु० (जलवेत) ६वानीरवेते ७शैव च पु० राजनि० । ८कुपीलौ भावप्र० ९जलजौ कर्क मीनौ मकरान्त्यार्द्धञ्च शिवमते कुम्भः" ज्यो० उक्तं १०कर्कटादिराशिषु । ११जलजातमात्रे कुम्भीरादौ त्रि "जलजानां पद्मानां स्थलानाञ्चैव सर्वशः" भा० ३अ० । "जलजैः प्राणिभिः कीर्णाम्" "जलजैर्भूषि गुणैः" । "जलजैः कुसुमैश्चित्राम्"जलजैर्हरितोदकाः हरिवं० ६८अ० तत्र पद्मे "वाचस्पतिरुवाचेदं प्राप्तजलजासनम्" कुमा० । शङ्खे "निवेश्य दध्मौ जलजं कुमारः" "जलजासिगदाशार्ङ्गचक्रलाञ्छितमूर्त्तिभिः रघुः । मत्स्यादौ "न तथा बलवन्तः स्युर्जलजा या स्थला हृताः । स्वदेशे निचिता दोषा अन्यस्मिन् कोपमागताः सुश्रु० । "निषेव्यमाणो जलजैश्च सत्त्वैः"हरिवं०२४३अ० ११अब्जे चन्द्रे च तस्य सलिलमयत्वात समुद्रजातत्वात् तथात्वम् । [अमरः

जलजन्तु पु० जलजातो जन्तुः । यादसि जलजाते प्राणि